31/2005/EK KÖZÖS ÁLLÁSPONT

a Tanács által 2005. július 18-án elfogadva

a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Århusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi intézményekre és szervekre való alkalmazásáról szóló, …-i 2005/…/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából

(2005/C 264 E/02)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 175. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére [1],

a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően,

a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárásnak megfelelően [2],

mivel:

(1) A közösségi jogszabályok a környezetvédelem területén többek között a környezet minőségének megőrzéséhez, védelméhez és javításához, valamint az emberi egészség védelméhez kívánnak hozzájárulni.

(2) A hatodik közösségi környezetvédelmi cselekvési program [3] hangsúlyozza a megfelelő környezetvédelmi információnyújtás jelentőségét, valamint annak a fontosságát, hogy a nyilvánosságnak tényleges lehetősége legyen a környezetvédelmi döntéshozatalban történő részvételre, növelve ezzel a döntéshozatal számonkérhetőségét és átláthatóságát, valamint hozzájárulva a lakossági tudatossághoz és a meghozott határozatok támogatottságához. A cselekvési program továbbá – az előző programokhoz hasonlóan [4] – támogatja a környezetvédelemről szóló közösségi jogszabályok hatékonyabb végrehajtását és alkalmazását, beleértve a közösségi szabályok érvényesítését, valamint a közösségi környezetvédelmi jogszabályok megsértése elleni fellépést.

(3) 1998. június 25-én a Közösség aláírta a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságának (UNECE) egyezményét (a továbbiakban: az „Århusi Egyezmény"). A Közösség 2005. február 17-én jóváhagyta az Århusi Egyezményt. A közösségi jog rendelkezéseinek összhangban kell lenniük az egyezménnyel.

(4) A Közösség már elfogadott egy folyamatosan fejlődő és az Århusi Egyezmény céljainak eléréséhez hozzájáruló jogszabályrendszert. Gondoskodni kell az egyezmény által támasztott követelményeknek a közösségi intézményekre és szervekre való alkalmazásáról.

(5) Helyénvaló az Århusi Egyezmény három pillérével – nevezetesen a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáféréssel, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételével és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításával – egyetlen jogszabályban foglalkozni, valamint a célokra és a fogalommeghatározásokra vonatkozóan közös rendelkezéseket megállapítani. Ez hozzájárul a jogszabályok ésszerűsítéséhez, valamint a közösségi intézmények és szervek tekintetében meghozott végrehajtási intézkedések átláthatóságának növeléséhez.

(6) Általános elvként az Århusi Egyezmény három pillérében biztosított jogok állampolgárságra, nemzetiségre, illetve lakóhelyre való tekintet nélkül kell, hogy érvényesüljenek.

(7) Az Århusi Egyezmény a hatóságokat tág értelemben határozza meg, aminek alapját az a felfogás képezi, hogy hatósági jogkör gyakorlása során jogokat kell biztosítani az egyének és szervezeteik számára. Ezért szükséges az e rendelet hatálya alá tartozó közösségi intézményeket és szerveket ugyanilyen tág értelemben és funkcionális módon meghatározni. Az Århusi Egyezmény alapján a közösségi intézmények és szervek kizárhatók az Egyezmény hatálya alól, amennyiben bírói vagy jogalkotói minőségükben járnak el. Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről szóló, 2001. május 30-i 1049/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel [5] való koherencia miatt azonban a környezeti információhoz való hozzáférésre vonatkozó rendelkezéseket a jogalkotói minőségükben eljáró közösségi intézményekre és szervekre is alkalmazni kell.

---

[1] HL C 117., 2004.4.30., 52. o.

[2] Az Európai Parlament 2004. március 31-i véleménye (HL C 123. E, 2004.4.29., 612. o.), a Tanács 2005. július 18-i közös álláspontja és az Európai Parlament …-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

[3] Az Európai Parlament és a Tanács 2002. július 22-i 1600/2002/EK határozata a hatodik közösségi környezetvédelmi cselekvési program megállapításáról (HL L 242., 2002.9.10., 1. o.).

[4] Negyedik közösségi környezetvédelmi cselekvési program (HL C 328., 1987.12.7., 1. o.), ötödik közösségi környezetvédelmi cselekvési program (HL C 138., 1993.5.17., 1. o.).

[5] HL L 145., 2001.5.31., 43. o.

(8) A környezeti információ e rendelet szerinti meghatározása a környezet állapotára vonatkozó bármilyen jellegű információt magában foglal. Ez a meghatározás, amely igazodik a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről szóló, 2003. január 28-i 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben [1] elfogadott meghatározáshoz, az Århusi Egyezményben foglaltakkal megegyező tartalommal bír. Az 1049/2001/EK rendeletben meghatározott „dokumentum" fogalma magában foglalja az e rendelet értelmében vett környezeti információt is.

(9) Helyénvaló, hogy e rendelet meghatározza a „tervek és programok" fogalmát, az Århusi Egyezmény rendelkezéseinek figyelembevételével, a hatályos EK-jog szerinti tagállami kötelezettségekkel kapcsolatosan követett megközelítéssel párhuzamosan. A „környezetet érintő terveket és programokat" a közösségi környezetvédelmi politika céljainak eléréséhez való hozzájárulásukra vagy az ezen célok elérésére gyakorolt feltehetően jelentős hatásukra nézve kell meghatározni. A 2002. július 22-ével kezdődő tízéves időszakra a hatodik közösségi környezetvédelmi cselekvési program meghatározza a közösségi környezetvédelmi politika céljait, illetve az ezen célok elérése érdekében tervezett intézkedéseket. Ezen időszak végén el kell fogadni a következő környezetvédelmi cselekvési programot.

(10) Tekintettel arra a tényre, hogy a környezetvédelmi jog folyamatosan fejlődik, a környezetvédelmi jog fogalommeghatározásának a közösségi környezetvédelmi politikának a Szerződésben megállapított célokra kell vonatkoznia.

(11) Az egyedi hatállyal bíró igazgatási aktusok esetén – amennyiben kötelező erővel és külső hatással bírnak – lehetővé kell tenni a belső felülvizsgálatot. Ehhez hasonló módon e rendeletnek a mulasztásokra is ki kell terjednie, amennyiben a környezetvédelmi jog alapján kötelezettség áll fenn egy igazgatási aktus elfogadására. Mivel a bírói vagy jogalkotói minőségben eljáró közösségi intézmény vagy szerv által elfogadott intézkedések kizárhatóak, ugyanezt kell alkalmazni egyéb vizsgálati eljárások esetén is, amikor a közösségi intézmény vagy szerv igazgatási felülvizsgálati szervként jár el a Szerződés rendelkezéseinek értelmében.

(12) Az Århusi Egyezmény felszólít a környezeti információhoz való nyilvános hozzáférésre kérelem alapján, vagy az egyezmény hatálya alá tartozó hatóságok aktív terjesztése révén. Az 1049/2001/EK rendelet az Európai Parlamentre, a Tanácsra és a Bizottságra vonatkozik, illetve az ügynökségekre és hasonló szervekre, amelyeket közösségi jogi aktus hozott létre. A rendelet olyan szabályokat ír elő ezen intézmények számára, amelyek nagymértékben megfelelnek az Århusi Egyezményben foglalt szabályoknak. Szükséges kiterjeszteni az 1049/2001/EK rendelet alkalmazását minden más közösségi intézményre és szervre is.

(13) Az Århusi Egyezmény azon rendelkezései esetében, amelyek nem találhatók meg részben vagy egészben az 1049/2001/EK rendeletben, ki kell rájuk térni, különösen a környezeti információ gyűjtése és terjesztése vonatkozásában.

(14) Ahhoz, hogy a környezeti információhoz való nyilvános hozzáférés joga ténylegesen érvényesüljön, elengedhetetlen a jó minőségű környezeti információ. Ennélfogva indokolt olyan szabályokat bevezetni, amelyek arra kötelezik a közösségi intézményeket és szerveket, hogy biztosítsák ezt a minőséget.

(15) Azokban az esetekben, amikor az 1049/2001/EK rendelet kivételekről rendelkezik, ezeket értelemszerűen alkalmazni kell az ezen rendelet szerinti környezeti információhoz való hozzáférés iránti kérelmekre is. Az elutasítás indokait a környezeti információhoz való hozzáférés vonatkozásában megszorítóan kell értelmezni, tekintetbe véve azt a közérdeket, amelyet az információ közzététele szolgál, és azt, hogy a kért információ a környezetbe jutó kibocsátásokra vonatkozik-e. A „kereskedelmi érdekek" kifejezés magában foglalja a banki minőségükben eljáró intézmények vagy szervek által megkötött titoktartási megállapodásokat is.

(16) A Közösségben a fertőző betegségek járványügyi felügyeleti és ellenőrzési hálózatának létrehozásáról szóló, 1998. szeptember 24-i 2119/98/EK európai parlamenti és tanácsi határozat [2] alapján a Bizottság segítségével létrejött egy közösségi szintű hálózat bizonyos fertőző betegségek Közösségen belüli megelőzésének és ellenőrzésének céljából a tagállamok közötti együttműködés és koordináció elősegítésére. A 2002. szeptember 23-i 1786/2002/EK európai parlamenti és tanácsi határozat [3] a nemzeti politikákat kiegészítő közösségi cselekvési programot fogad el a közegészségügy területén. Az információ és a tudás tökéletesítése a közegészség fejlesztése érdekében és az egészséget érintő veszélyekre való gyors és összehangolt reakció képessége, amelyek egyaránt e program elemei, olyan célok, amelyek egyenlő mértékben összhangban vannak az Århusi Egyezmény követelményeivel. Ennélfogva ezt a rendeletet a 2119/98/EK határozat és az 1786/2002/EK határozat sérelme nélkül kell alkalmazni.

[1] HL L 41., 2003.2.14., 26. o.

[2] HL L 268., 1998.10.3., 1. o. A legutóbb az 1882/2003/EK rendelettel (HL L 284., 2003.10.31., 1. o.) módosított határozat.

[3] HL L 271., 2002.10.9., 1. o. A 786/2004/EK határozattal (HL L 138., 2004.4.30., 7. o.) módosított határozat.

(17) Az Århusi Egyezmény előírja, hogy az egyezményben részes felek hozzanak olyan rendelkezéseket, amelyek a nyilvánosságnak a környezetet érintő tervek és a programok előkészítése során való részvételét szolgálják. E rendelkezéseknek ésszerű időkereteket kell tartalmazniuk a nyilvánosságnak a kérdéses döntéshozatalról történő tájékoztatása érdekében. A hatékonyság érdekében a nyilvánosság részvétele korai szakaszban szükséges, amikor minden lehetőség nyitva áll. A nyilvánosság részvételével kapcsolatos intézkedések meghozatalakor a közösségi intézményeknek és szerveknek be kell azonosítaniuk a nyilvánosság azon körét, amely esetlegesen részt vesz.

(18) Az Århusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdése előírja a bírósági és egyéb felülvizsgálati eljárásokhoz való jogot a magánszemélyek és hatóságok olyan jogi aktusainak vagy mulasztásainak megtámadására, amelyek sértik a környezetre vonatkozó jogi rendelkezéseket. Az igazságszolgáltatáshoz való jogra vonatkozó rendelkezéseknek összhangban kell lenniük a Szerződéssel. Ebben az összefüggésben helyénvaló, hogy e rendelet kizárólag a hatóságok jogi aktusaira és mulasztásaira vonatkozzon.

(19) A megfelelő és hatékony jogorvoslat biztosítása érdekében – beleértve a Szerződés vonatkozó rendelkezéseinek értelmében az Európai Közösségek Bíróságánál rendelkezésre álló jogorvoslatokat is – helyénvaló, hogy az a közösségi intézmény vagy szerv, amely a kifogásolt jogi aktust kibocsátotta, illetve állítólagos igazgatási mulasztás esetén azt elmulasztotta, lehetőséget kapjon korábbi döntésének felülvizsgálatára, vagy mulasztás esetén a jogi aktus kibocsátására.

(20) A környezetvédelem területén működő nem kormányzati szervezeteknek, amelyek megfelelnek bizonyos kritériumoknak – különösen annak biztosítása érdekében, hogy ezek olyan független szervezetek legyenek, amelyeknek elsődleges célja a környezetvédelem támogatása – jogosultnak kell lenniük arra, hogy kérjék egy adott közösségi intézmény vagy szervezet környezetvédelmi jog alapján elfogadott aktusainak, illetve környezetvédelmi jogon alapuló aktusai elmulasztásának közösségi szinten történő belső ellenőrzését az érintett intézmény vagy szervezet általi felülvizsgálása céljából.

(21) Amennyiben a belső ellenőrzés iránti korábbi kérelmek sikertelenek voltak, az érintett nem kormányzati szervezeteknek lehetőséget kell biztosítani eljárás indítására a Bíróságon a Szerződés vonatkozó rendelkezéseivel összhangban.

(22) Ez a rendelet tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és szem előtt tartja az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikke által elismert, és az Európai Unió Alapjogi Chartájában, különösen annak 37. cikkében kifejezett elveket,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. CÍM

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Cél

(1) E rendelet célja, hogy hozzájáruljon a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló UNECE-egyezmény (a továbbiakban: az „Århusi Egyezmény") alapján fennálló kötelezettségek végrehajtásához, az egyezmény rendelkezéseinek közösségi intézményekre és szervekre történő alkalmazását szolgáló szabályok meghatározása által, különösen a következő eszközökkel:

a) a közösségi intézményekhez vagy szervekhez beérkezett vagy általuk előállított és azok birtokában levő környezeti információhoz történő nyilvános hozzáférés jogának biztosítása, illetve az e jog gyakorlására vonatkozó alapvető feltételek és gyakorlati szabályok meghatározása;

b) a környezeti információ fokozatos hozzáférhetővé tétele és terjesztése a nyilvánosság körében annak érdekében, hogy megvalósuljon annak lehető legszélesebb körű rendszeres hozzáférhetősége és terjesztése. Ennek érdekében különösen – amennyiben rendelkezésre áll – a számítógépes távközlés vagy egyéb elektronikus technológia használatát támogatni kell;

c) a nyilvánosság részvételének biztosítása a környezetet érintő tervekkel és programokkal kapcsolatban;

d) környezeti ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosítása közösségi szinten az e rendelet által megállapított feltételek szerint.

(2) E rendelet rendelkezéseinek alkalmazásakor a közösségi intézményeknek és szerveknek törekedniük kell a nyilvánosság segítésére és számára iránymutatás nyújtására a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférés, a döntéshozatalban történő részvétel és az igazságszolgáltatáshoz való jog tekintetében.

2. cikk

Fogalommeghatározások

(1) E rendelet alkalmazásában:

a) „kérelmező": a környezeti információt kérelmező bármely természetes vagy jogi személy;

b) „nyilvánosság”: egy vagy több természetes vagy jogi személy és e személyek egyesülései, szervezetei vagy csoportjai;

c) „közösségi intézmény vagy szerv”: bármely – a Szerződés által vagy annak alapján alapított – közintézmény, szerv, hivatal vagy ügynökség, kivéve ha bírói vagy jogalkotói minőségben jár el. A II. címben foglalt rendelkezéseket alkalmazni kell azonban a jogalkotói minőségben eljáró közösségi intézményekre és szervekre;

d) „környezeti információ”: minden olyan írásbeli, vizuális, szóbeli, elektronikus vagy bármilyen más materiális formában lévő információ, amely az alábbiak valamelyikére vonatkozik:

i. a környezeti elemek állapota, mint például a levegő vagy a légkör, a víz, a talaj, a táj, a tájkép és a természetes élőhelyek, beleértve a vizes élőhelyeket, a partmenti és tengeri területeket, a biológiai sokféleséget és annak összetevőit, beleértve a géntechnológiával módosított szervezeteket, valamint az ezen elemek közötti kölcsönhatást;

ii. olyan tényezők, mint például a különböző anyagok, az energia, a zaj, a sugárzás vagy a hulladék, beleértve a radioaktív hulladékot, a környezetbe történő kibocsátás, bevezetés vagy egyéb módon való kijuttatás, amelyek hatással vannak, illetve hatással lehetnek a környezetnek az i. pontban említett elemeire;

iii. olyan intézkedések (beleértve az igazgatási intézkedéseket is), mint például a politikák, jogszabályok, tervek, programok, a környezetre vonatkozó megállapodások, illetve tevékenységek, amelyek az i. és ii. pontokban említett elemekre és tényezőkre hatással vannak, illetve hatással lehetnek, valamint az ilyen elemek védelmére hozott intézkedések és tevékenységek;

iv. a környezetvédelmi jogszabályok végrehajtásáról szóló jelentések;

v. a iii. pontban említett intézkedések és tevékenységek keretein belül alkalmazott költséghatékonysági és más gazdasági elemzések és feltevések; és

vi. az emberi egészség és biztonság állapota, ideértve az élelmiszerlánc szennyeződését, amennyiben az lényeges, az emberi életfeltételek, a kulturális helyszínek és építmények, amennyiben azokra az i. pontban említett környezeti elemek állapota vagy ezen elemeken keresztül az ii. vagy iii. pontban említett bármilyen tényező vagy intézkedés hatással van vagy hatással lehet;

e) „környezetet érintő tervek és programok”: olyan tervek és programok,

i. amelyeket közösségi intézmény vagy szerv dolgoz ki vagy adott esetben elfogad;

ii. amelyeket törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezés előír; és

iii. amelyek hozzájárulnak a hatodik közösségi környezetvédelmi cselekvési programban vagy bármely ezt követő általános környezetvédelmi cselekvési programban megállapított közösségi környezetvédelmi politika céljainak eléréséhez, illetve feltehetőleg jelentős hatást gyakorolnak azok elérésére.

Az általános környezetvédelmi cselekvési programokat is környezetet érintő terveknek és programoknak kell tekinteni.

Ez a fogalommeghatározás nem foglalja magában a pénzügyi, banki vagy költségvetési terveket és programokat, nevezetesen a javasolt éves költségvetésekhez kapcsolódókat, és azokat, amelyek meghatározzák az egyes projektek vagy tevékenységek finanszírozásának módját, sem a közösségi intézmények vagy szervek belső munkaprogramjait, sem a kizárólag polgári védelem céljára tervezett vészhelyzeti terveket és programokat;

f) „környezetvédelmi jog”: közösségi jogszabályok, amelyek a jogalapjukra való tekintet nélkül hozzájárulnak a Szerződés szerinti közösségi környezetvédelmi politika céljainak megvalósításához: a környezet minőségének megőrzéséhez, védelméhez és javításához, az emberi egészség védelméhez, a természeti erőforrások körültekintő és ésszerű felhasználásához és a regionális vagy világméretű környezeti problémák kezelésére irányuló intézkedések ösztönzéséhez nemzetközi szinten;

g) „igazgatási aktus”: közösségi intézmény vagy szerv által hozott, egyedi hatállyal, valamint környezetvédelmi jogon alapuló, jogilag kötelező és külső hatással bíró intézkedés;

h) „igazgatási mulasztás”: közösségi intézmény vagy szerv részéről a g) pontban meghatározott igazgatási aktus elmulasztása.

(2) Az igazgatási aktusok és igazgatási mulasztások nem foglalják magukban az igazgatási felülvizsgálati szervként eljáró közösségi intézmény vagy szerv által például a következők értelmében hozott intézkedéseket vagy mulasztásokat:

a) a Szerződés 81., 82., 86. és 87. cikke (versenyszabályok);

b) a Szerződés 226. és 228. cikke (a Szerződés megsértése miatti eljárás);

c) a Szerződés 195. cikke (ombudsmani eljárások);

d) a Szerződés 280. cikke (az OLAF eljárásai).

II. CÍM

A KÖRNYEZETI INFORMÁCIÓHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS

3. cikk

Az 1049/2001/EK rendelet alkalmazása

Az 1049/2001/EK rendeletet alkalmazni kell a kérelmező által benyújtott, a közösségi intézmények és szervek birtokában levő környezeti információhoz való hozzáférés iránti bármely kérelemre, a kérelmező állampolgársága, nemzetisége vagy lakóhelye szerinti megkülönböztetés nélkül, illetve jogi személy esetében annak bejegyzett székhelye és tevékenysége tényleges központjának helye szerinti megkülönböztetés nélkül.

E rendelet alkalmazásában az 1049/2001/EK rendeletben szereplő „intézmény" kifejezést „közösségi intézmény vagy szerv" kifejezésként kell értelmezni.

4. cikk

Környezeti információ gyűjtése és terjesztése

(1) A közösségi intézmények és szervek a nyilvánosság számára történő aktív és rendszerezett – különösen a számítógépes távközlés vagy egyéb elektronikus technológia segítségével végzett – terjesztés szándékával rendezik el a feladataikhoz kapcsolódó és birtokukban levő környezeti információt, az 1049/2001/EK rendelet 11. cikkének (1) és (2) és bekezdésével, valamint 12. cikkével összhangban. Ezt a környezeti információt fokozatosan rendelkezésre bocsátják olyan elektronikus adatbázisokban, amelyek a nyilvánosság számára a nyilvános távközlési hálózatokon keresztül könnyen hozzáférhetőek. Ennek érdekében a birtokukban levő környezeti információt adatbázisokban helyezik el, és ellátják azokat keresési segédletekkel és egyéb szoftverekkel, amelyeket arra terveztek, hogy segítsék a nyilvánosságot az igényelt információ helyének meghatározásában.

A számítógépes távközlés és/vagy elektronikus technológia segítségével hozzáférhetővé tett információnak nem kell tartalmaznia az e rendelet hatálybalépése előtt gyűjtött információt, kivéve ha az már elektronikus formában rendelkezésre áll.

A közösségi intézmények és szervek minden ésszerű erőfeszítést megtesznek, hogy a birtokukban levő környezeti információt olyan formában és formátumban tárolják, amely a számítógépes távközlés vagy egyéb elektronikus eszközök segítségével azonnal többszörözhető és hozzáférhető.

(2) A rendelkezésre bocsátandó és terjesztendő környezeti információt szükség szerint naprakésszé kell tenni. Az adatbázisok vagy nyilvántartások az 1049/2001/EK rendelet 12. cikkének (2) és (3) bekezdésében és 13. cikkének (1) és (2) bekezdésében felsorolt dokumentumokon kívül a következőket foglalják magukban:

a) a környezetre vonatkozó vagy azt érintő nemzetközi szerződések, egyezmények vagy megállapodások és közösségi jogszabályok szövege, valamint a környezetet érintő politikák, tervek és programok szövege;

b) az a) pontban említettek végrehajtásában elért haladásról szóló jelentések, amennyiben azokat a közösségi intézmények vagy szervek elektronikus formában készítik el vagy tárolják;

c) a (4) bekezdésben említett, a környezet állapotáról szóló jelentések;

d) a környezetre hatást gyakorló vagy valószínűleg hatást gyakorló tevékenységek megfigyeléséből származó adatok vagy összefoglaló adatok;

e) a környezetre jelentős hatást gyakorló engedélyek és a környezetvédelmi megállapodások, illetve a hivatkozások arra a helyre, ahol az ilyen információ kérhető vagy hozzáférhető;

f) környezeti hatástanulmányok és a környezeti kérdésekkel kapcsolatos kockázatelemzés, illetve a hivatkozások arra a helyre, ahol ilyen információ kérhető vagy hozzáférhető.

(3) Szükség esetén a közösségi intézmények és szervek az információt tartalmazó internetes oldalakra mutató hivatkozásokkal tehetnek eleget az (1) és a (2) bekezdés előírásainak.

(4) A Bizottság gondoskodik arról, hogy legfeljebb négyévente, rendszeres időközönként a környezet állapotáról jelentés kerüljön kiadásra és terjesztésre, amely tartalmazza a környezet minőségére és a környezetre nehezedő nyomásra vonatkozó információt.

5. cikk

A környezeti információ minősége

(1) A közösségi intézmények és szervek – amennyiben hatáskörükbe tartozik – gondoskodnak arról, hogy bármely, általuk összeállított információ naprakész, pontos és összehasonlítható legyen.

(2) A közösségi intézmények és szervek kérelemre tájékoztatják a kérelmezőt arról a helyről, ahol a mérési eljárásokra vonatkozó információ – beleértve az információ összeállításában használt elemzési, mintavételi és minta-előkezelési módszereket is – megtalálható, amennyiben az rendelkezésre áll. Emellett a korábban alkalmazott szabványosított eljárást is igénybe vehetik.

6. cikk

Kivételek alkalmazása környezeti információhoz való hozzáférés iránti kérelmekre

(1) Az 1049/2001/EK rendelet 4. cikke (2) bekezdésének első francia bekezdése esetében a közzétételhez fűződő nyomós közérdek fennállását kell megállapítani, amennyiben a kért információ a környezetbe való kibocsátásra vonatkozik. Az 1049/2001/EK rendelet 4. cikkének (2) és (3) bekezdésében szabályozott egyéb kivételek vonatkozásában azt a tényt, hogy a kért információ a környezetbe való kibocsátásra vonatkozik, különösen számításba kell venni a közzétételhez fűződő nyomós közérdek fennállásának megítélésekor.

(2) Az 1049/2001/EK rendelet 4. cikkében meghatározott kivételeken kívül a közösségi intézmények és szervek megtagadhatják az információhoz való hozzáférést, amennyiben az információ közzététele hátrányosan befolyásolná annak a környezetnek a védelmét, amelyre az információ vonatkozik, így például a ritka fajok költőhelyeinek védelmét.

(3) Amennyiben közösségi intézménynek vagy szervnek valamely tagállamból származó információ van a birtokában, konzultálnia kell az adott tagállammal, és a közösségi jogszabályok szerinti valamennyi vonatkozó kivételt alkalmaznia kell. Az érintett intézmény vagy szerv rendelkezésre bocsátja az információt, ha semmilyen kivételt nem kell alkalmazni.

7. cikk

Kérelem olyan környezeti információhoz való hozzáférés iránt, amely nincs a közösségi intézmények vagy szervek birtokában

Amennyiben egy közösségi intézményhez vagy szervhez környezeti információhoz való hozzáférésre irányuló kérelem érkezik, és amennyiben ez az információ nincs az érintett közösségi intézmény vagy szerv birtokában, az intézmény vagy szerv a lehető legsürgősebben tájékoztatja a kérelmezőt arról a közösségi intézményről vagy szervről, illetve a 2003/4/EK irányelv értelmében vett hatóságról, amelyhez véleménye szerint lehetséges a kért információért fordulni, vagy az érintett közösségi intézményhez, szervhez vagy hatósághoz továbbítja a kérelmet, és erről tájékoztatja a kérelmezőt.

8. cikk

Együttműködés

Az emberi egészséget vagy a környezetet érő közvetlen veszély esetén – függetlenül attól, hogy azt emberi tevékenység vagy természeti okok idézik-e elő – a közösségi intézmények és szervek a 2003/4/EK irányelv értelmében vett hatóságok kérelme alapján együttműködnek ezekkel a hatóságokkal és segítik azokat, hogy azonnal és késedelem nélkül az esetlegesen érintett nyilvánosság körében terjeszteni tudják a környezeti információt, amely által ez a nyilvánosság meg tudja hozni a veszélyből származó kár megakadályozására vagy enyhítésére irányuló intézkedéseket, feltéve hogy ez az információ a közösségi intézmények és szervek és/vagy az említett hatóságok birtokában van, vagy azok részére tárolják.

Az első albekezdést a közösségi jogszabályokban előírt bármely különös kötelezettség, különösen a 2119/98/EK határozat és az 1786/2002/EK határozat sérelme nélkül kell alkalmazni.

III. CÍM

A NYILVÁNOSSÁG RÉSZVÉTELE A KÖRNYEZETET ÉRINTŐ TERVEKKEL ÉS PROGRAMOKKAL KAPCSOLATBAN

9. cikk

(1) A közösségi intézmények és szervek a szükséges gyakorlati és/vagy egyéb rendelkezések segítségével biztosítják, hogy a nyilvánosság kellő időben hatékony lehetőséget kapjon a részvételre a környezetet érintő tervek és programok előkészítésénél, módosításánál vagy felülvizsgálatánál, még abban a szakaszban, amikor valamennyi lehetőség nyitva áll. Különösen abban az esetben, amikor a Bizottság javaslatot készít elő egy ilyen tervre vagy programra, amelyet döntéshozatal céljából benyújt egyéb közösségi intézményekhez vagy szervekhez, a Bizottságnak ebben az előkészítő szakaszban gondoskodnia kell a nyilvánosság részvételéről.

(2) A közösségi intézmények és szervek azonosítják az (1) bekezdésben említett jellegű tervben vagy programban ténylegesen vagy feltehetőleg érintett, illetve érdekelt nyilvánosságot, figyelembe véve e rendelet céljait.

(3) A közösségi intézmények és szervek biztosítják, hogy a (2) bekezdésben említett nyilvánosság nyilvános közlemények útján vagy más alkalmas módon, például az elektronikus média útján, tájékoztatást kapjon a következőkről:

a) a javaslat tervezete, amennyiben az rendelkezésre áll;

b) az előkészítés alatt álló tervre vagy programra vonatkozó környezeti információ vagy értékelés, amennyiben rendelkezésre áll; és

c) a részvételre vonatkozó gyakorlati szabályok, beleértve az alábbiakat:

   i. az az adminisztratív egység, amelytől a vonatkozó információ beszerezhető;

   ii. az az adminisztratív egység, amelyhez az észrevételeket, véleményeket vagy kérdéseket be lehet nyújtani; és

   iii. ésszerű időkeretek, amelyek elegendő időt biztosítanak a nyilvánosság felkészülésére és a környezeti döntéshozatali eljárásban történő hatékony részvételére.

(4) Az észrevételek megtételére legalább négyhetes határidőt kell megállapítani. Ülések vagy meghallgatások szervezése esetén legalább négyhetes előzetes értesítést kell adni. A határidők sürgős esetben, illetve amennyiben a nyilvánosságnak már volt lehetősége a kérdéses tervhez vagy programhoz észrevételeket fűzni, lerövidíthetők.

IV. CÍM

BELSŐ FELÜLVIZSGÁLAT ÉS AZ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSHOZ VALÓ JOG

10. cikk

Igazgatási aktusok belső felülvizsgálata iránti kérelmek

(1) Bármely, a 11. cikkben foglalt feltételeknek megfelelő nem kormányzati szervezet jogosult belső felülvizsgálat iránti kérelmet benyújtani azon közösségi intézményhez vagy szervhez, amely a környezetvédelmi jog alapján igazgatási aktust fogadott el, vagy – feltételezett igazgatási mulasztás esetén – el kellett volna fogadnia.

Az ilyen kérelmet írásban kell benyújtani az igazgatási aktus elfogadását, közlését vagy kihirdetését – ezek közül az utolsó időpontját – követő négy héten belül, illetve feltételezett mulasztás esetén négy héten belül azt az időpontot követően, amikor az igazgatási aktust meg kellett volna hozni. A kérelemnek tartalmaznia kell a felülvizsgálat indoklását.

(2) Az (1) bekezdésben említett közösségi intézménynek vagy szervnek valamennyi ilyen kérelmet mérlegelnie kell, kivéve ha a kérelem nyilvánvalóan alaptalan. A közösségi intézménynek vagy szervnek a lehető leghamarabb, de legkésőbb tizenkét héttel a kérelem átvételét követően írásos válaszban ki kell fejtenie indokait.

(3) Amennyiben a közösségi intézmény vagy szerv a megfelelő gondosság ellenére sem képes a (2) bekezdéssel összhangban intézkedni, a kérelmet benyújtó nem kormányzati szervezetet a lehető leghamarabb, de legkésőbb az említett bekezdésben meghatározott időszakon belül értesítenie kell mulasztásának okairól, illetve arról, hogy mikor szándékozik intézkedni.

A közösségi intézménynek vagy szervnek a kérelem átvételét követő tizennyolc hetet meg nem haladó átfogó határidőn belül intézkednie kell.

11. cikk

A jogosultság feltételei közösségi szinten

(1) A nem kormányzati szervezet akkor jogosult a 10. cikkel összhangban belső felülvizsgálat iránti kérelem benyújtására, ha:

a) a tagállam nemzeti joga vagy joggyakorlata szerint független, nonprofit jogi személy;

b) elsődleges kinyilvánított célja a környezetvédelemnek a környezetvédelmi jog értelmében való támogatása;

c) két évnél hosszabb ideje létezik, és aktívan a b) pontban említett cél érdekében folytat tevékenységet;

d) a belső felülvizsgálat iránti kérelem tárgya céljai és tevékenysége körébe tartozik.

(2) A Bizottság elfogadja az (1) bekezdésben említett feltételek átlátható és következetes alkalmazásának biztosításához szükséges rendelkezéseket.

12. cikk

A Bíróság előtti eljárások

(1) A 10. cikk szerinti belső felülvizsgálat iránti kérelmet benyújtó nem kormányzati szervezet a Szerződés vonatkozó rendelkezéseivel összhangban eljárást indíthat a Bíróságon.

(2) Amennyiben a közösségi intézmény vagy szerv elmulaszt a 10. cikk (2) vagy (3) bekezdésével összhangban intézkedni, a nem kormányzati szervezet a Szerződés vonatkozó rendelkezéseivel összhangban eljárást indíthat a Bíróság előtt.

V. CÍM

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

13. cikk

Végrehajtási intézkedések

Amennyiben szükséges, a közösségi intézmények és szervek saját eljárási szabályzatukat e rendelet előírásainak megfelelően módosítják. E módosítások …-án (*) lépnek hatályba.

14. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet …-tól (**) kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben,

az Európai Parlament részéről
az elnök
…

a Tanács részéről
az elnök
…

(*) …
(**) …

A TANÁCS INDOKOLÁSA

I. BEVEZETÉS

A Bizottság 2003. október 28-án elfogadta a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Århusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi intézményekre és szervekre való alkalmazásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre vonatkozó javaslatát.

Az Európai Parlament 2004. március 29.–április 1-jei ülésén elfogadta az első olvasatot követő véleményét.

A Gazdasági és Szociális Bizottság 2004. április 29-én fogadta el véleményét ([1]).

A Tanács 2005. július 18-án fogadta el közös álláspontját.

II. CÉLKITŰZÉS

A javasolt rendelet célja, hogy az Århusi Egyezmény elveit – környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésre, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételére és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosítására vonatkozó követelmények közösségi szintű keretének bevezetésével – a közösségi intézményekre és szervekre alkalmazza. Ezáltal hozzájárul az EK-Szerződés 174. cikkének (1) bekezdésében ismertetett közösségi környezetpolitika célkitűzéseinek eléréséhez. Végül a jelen rendelet-javaslat elfogadása nemzetközi szinten bizonyítaná az Európai Közösségnek a környezeti ügyekben történő felelősségvállalására vonatkozó szilárd elhatározását.

III. A KÖZÖS ÁLLÁSPONT ELEMZÉSE

1. Általános észrevételek

A közös álláspont átveszi az Európai Parlament első olvasatot követő módosításainak egy részét, vagy szó szerint, vagy részben vagy pedig annak értelmét tekintve. Különösen azokat az eljárási követelményeket teszi egyértelművé és szigorúbbá, amelyeket a közösségi intézményeknek és szerveknek a nyilvánosság tájékoztatásával, valamint a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételével összefüggésben be kell tartaniuk. Az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosítása tekintetében egyszerűsödtek a belső felülvizsgálat kérésére vonatkozó jogosultság feltételei. A minősített (és jelenleg a megfelelő feltételeket teljesítő nem kormányzati szervezetként meghatározott) intézményeknek nem szükséges többé közösségi szinten tevékenykedniük, viszont minden kérésnek közösségi szintű ügyre kell vonatkoznia, azaz összhangban kell lennie a környezetvédelmi jognak a 2. cikk f) pontjában szereplő fogalommeghatározásával.

Más módosításokat azonban a közös álláspont nem tükröz, ugyanis a Tanács megállapítása szerint azok szükségtelenek és/vagy nemkívánatosak, vagy azért, mert az eredeti bizottsági javaslat rendelkezéseit elhagyták vagy teljesen újraszövegezték.

A közös álláspont az Európai Parlament első olvasatot követő véleményében nem szereplő változtatásokat is tartalmaz. Ezen túlmenően több változtatásra került sor a szöveg egyértelművé tétele, illetve a rendelet egységességének biztosítása érdekében.

2. Különös észrevételek

A Tanács különösen az alábbiakban állapodott meg:

– **a 39., 40. és 41. módosítás** nem volt elfogadható, mert a fenntartható fejlődés nem tartozik az Egyezmény hatálya alá, és a környezetpolitikai célkitűzések tekintetében nincs összhangban az EK-Szerződés 174. cikkével,

([1]) HL C 117., 2004.4.30., 52. o.

– **az 1. módosítást** a (7) preambulumbekezdés megfogalmazása tartalmazta,

– **az 56. módosítás** halmozott mentességek rendszerét hozhatta volna létre: az 1049/2001/EK rendelet megfelelő keretet biztosít az Egyezmény betartásához,

– **a 3., 7. és 10. módosítás** meghaladta az Århusi Egyezmény követelményeit, ezért szükségtelen volt az Egyezmény betartásának biztosítása érdekében,

– **az 5. módosítás** a rendelet egyetlen különös rendelkezéséhez sem kapcsolódott; az eljárások összehangolását különösen a közös álláspont 10–12. cikke biztosítja,

– **a 8. és 44. módosítás** okafogyottá vált, ugyanis a „minősített intézmény" fogalmát törölték a szövegből,

– **a 9. módosítás** nem volt elfogadható, mert a közös álláspontban szereplő „környezeti információ" fogalommeghatározása a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről szóló 2003/4/EK irányelvből került át,

– **a 16. módosítás** meghaladta a 2003/4/EK irányelvben foglalt, az információ terjesztéséről szóló rendelkezéseket, és szükségtelen igazgatási terhet vont volna maga után,

– **a 17. és 19. módosítás** megismételte az 1049/2001/EK rendeletben már egyértelműen megállapított rendelkezéseket,

– **a 21., 22. és 23. módosítás** túlságosan előíró jellegűnek tűnt: lehetővé kell tenni az intézmények és szervek számára, hogy maguk határozzanak arról, hogyan kívánják figyelembe venni – a rendeletben megállapított általános elvek alapján – a nyilvánosság részvételének eredményét,

– **a 25. módosítást** a Tanács nem tudta elfogadni, mert jelentősen lelassíthatta volna az eljárásokat,

– **a 30., 42., 47., 48., 49., 50., 52. és 53. módosítás** nem volt elfogadható, mivel az Århusi Egyezmény a felekre bízza, hogy meghatározzák az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításának részletes szabályait. A közös álláspont amellett, hogy a „minősített intézmény" fogalmát a számos feltételnek megfelelő nem kormányzati szervezetekre korlátozza, következetesen ragaszkodik az EK-Szerződés 230. cikkének (4) bekezdésében és 232. cikkének (3) bekezdésében foglalt rendelkezésekhez, amelyek elegendőek az említett követelmény betartásának biztosításához,

– **az 51. módosítás** szükségtelen volt, mivel az EK-Szerződés 195. cikkében megállapított, az ombudsmanhoz való folyamodásra vonatkozó részletes szabályok elegendőek az Egyezmény betartásának biztosításához, ezért nem célszerű e szabályokba történő beavatkozás,

– **a 33., 35. és 58. módosítás** néhány elemét a Tanács elfogadta. A fenntartható fejlődésre való hivatkozás beillesztését azonban ebben az összefüggésben, a környezetvédelmi jog fogalommeghatározása tekintetében – a 39., 40. és 41. módosításhoz fűzött fenti magyarázat alapján – indokolatlannak tekintette. A közös álláspont biztosítja továbbá, hogy a kérelem benyújtására vonatkozó jogosultság feltételei (a jelenlegi 11. cikk) ne idézzenek elő jogi kétértelműséget,

– **a 36. módosítás** okafogyottá vált, mivel a vonatkozó cikket (az eredeti javaslat 13. cikkét) elhagyták, és a korábbi 12. cikket (a jelenlegi 11. cikket) újraszövegezték,

– **a 37. és 38. módosítást** el kell utasítani, mivel nem minden közösségi intézménynek és szervnek kell automatikusan módosítania az eljárási szabályzatát. Amennyiben ez szükségessé válik, adott esetben elegendő időt kell biztosítani a módosítás végrehajtására, következésképpen az új szabályozás alkalmazására.

IV. **KÖVETKEZTETÉS**

A Tanács úgy ítéli meg, hogy a közös álláspont kiegyensúlyozott intézkedéscsomagot tartalmaz, amely – indokolatlan költségek előidézése nélkül – hozzájárulna az EK-Szerződés 174. cikkének (1) bekezdésében bemutatott közösségi környezetpolitika célkitűzéseinek megvalósításához, valamint biztosítaná az Århusi Egyezmény követelményeinek betartását és a már meglévő vonatkozó jogszabályokkal, különösen az 1049/2001/EK rendelettel való összeférhetőséget.

A Tanács a rendelet mihamarabbi elfogadása érdekében az Európai Parlamenttel folytatandó építő jellegű tárgyalásokra számít.